

طرح شناسایی و هدایت استعداد های برتر (شهاب)

مقدمه

نظر به ضرورت شکوفا کردن استعدادهای خدادادی به عنوان ذخایر ملی و با عنایت به اهمیت، نقش و جایگاه استعدادهای برتر و نخبه در توسعه کشور، به خصوص در زمینه تولید علم، هنر و فناوری، این طرح در چارچوب اساسنامه بنیاد ملی نخبگان و آیین نامه های مربوط و به منظور انجام مأموریت آن بنیاد در حوزه دانش آموزی اجرا می شود.

ماده ۱- چشم انداز

- ۱- برخورداری کشور از دانش پیشرفته و توانایی در تولید علم و فناوری با تکیه بر منابع انسانی سرآمد و برتر
- ۲- دستیابی به جایگاه برتر علمی، فناوری و اقتصادی در سطح منطقه و رشد سریع و مستمر در جهت افزایش سهم کشور در تولیدات علمی جهان با بهره گیری از استعدادهای خدادادی کشور
- ۳- پاسخ گویی به نیازهای صاحبان استعدادهای برتر در ابعاد معنوی و ارضای روح جستجوگر و ذهن خلاق و نقاد آنان در زمینه های مختلف در راستای ارتقاء جایگاه کشور از نظر یافته های پژوهشی، نوآوری، کارآفرینی و... به منظور توسعه همه جانبه کشور

ماده ۲- مأموریت

شناسایی، هدایت و حمایت آموزشی، تربیتی و معنوی استعدادهای برتر از دوره ابتدایی تا پایان دوره متوسطه و زمینه سازی برای استمرار حمایت ها در مراحل مختلف آموزش عالی

ماده ۳- اهداف

- ۱- پرورش استعدادهای برتر و سرآمد و ایجاد سازوکارهای مناسب برای رشد و بالندگی آنان به عنوان سرمایه های ملی و خدادادی
- ۲- تقویت و درونی کردن هویت دینی و ملی واجدان استعدادهای برتر در دوره های تحصیلی مختلف آموزش عمومی به منظور احساس مسئولیت برای ایفای نقش سازنده در اعتلای کشور

۳- حمایت تربیتی و معنوی از دانش آموزان دارای استعداد برتر به منظور بهره‌مندی از توانمندی‌ها و قابلیت‌های آنها در تعالی و پیش‌رفت کشور

ماده ۴- اصول حاکم بر برنامه‌ها

- ۱- حمایت و هدایت صاحبان استعدادهای برتر از آغاز دوره ابتدایی تا پایان دوره متوسطه باید به نحوی صورت گیرد که محدودیت‌ها و محرومیت‌های محیطی، اقتصادی، اجتماعی و آموزشی، مانع رشد قابلیت‌ها و استعدادهای آنان نشود.
- ۲- امر کشف و شناسایی ابتدایی دانش آموزان با استعداد برتر براساس ارزش‌یابی مستمر، ممتد و مستند معلمان از دانش آموزان کلاس خود در طول سال و بدون لزوم شرکت آنان در امتحانات و آزمون‌ها و مسابقات خارج از مدرسه آغاز می‌شود.
- ۳- ارزش‌یابی عوامل آموزشی و تربیتی از دانش آموزان به منظور شناسایی و انتخاب مشمولان طرح، براساس خلاقیت‌ها، استعدادهای و توانمندی‌های مختلف و نیز ویژگی‌های شخصیتی آنان انجام می‌شود و لزوماً به انتخاب دانش آموز پر حافظه و درس خوان منجر نمی‌شود.
- ۴- پرورش و شکوفاسازی دانش آموزان مشمول طرح با تأکید بر ارتقاء خلاقیت، استعداد و توانایی‌های مختلف و عمدتاً تحت هدایت و تربیت ویژه معلمان معمول ایشان و بدون جداسازی دانش آموزان از کلاس و مدرسه آنان انجام می‌شود.
- ۵- تعلیم و تربیت دانش آموزان دارای استعدادهای برتر و برنامه‌های آنان باید به گونه‌ای تدوین و اجرا شود که رشد متعادل آنان را در محیط مدرسه محقق سازد.
- ۶- تلطیف ذوق و عواطف دانش آموزان مشمول طرح در مراحل تحصیل و پرورش خلاقیت‌های هنری آنان باید متناسب با استعداد آنها مورد توجه قرار گیرد.
- ۷- هدایت تحصیلی واجدان استعدادهای برتر باید در کلیه مراحل تحصیل و با روش‌های مناسب و با محوریت معلمان، کلاس و مدرسه معمول آنان انجام گیرد و استمرار یابد.
- ۸- تعلیم و تربیت واجدان استعداد برتر باید از حیث اهداف، اصول و برنامه‌ها در دوره‌های آموزش عمومی و آموزش عالی با یکدیگر هم‌جهت بوده و هماهنگی لازم معمول گردد.

۹- مشمولان طرح از امتیاز و اولویت مادی و تحصیلی خاصی برخوردار نمی‌شوند؛ جز آن‌که تحت هدایت و تربیت ویژه علمی و معنوی قرار می‌گیرند. در اجرای این طرح باید از تبلیغات نامناسب و منفی اجتناب شود.

۱۰- به ابعاد روحی و روانی صاحبان استعداد برتر باید مبتنی بر اصول علم روان‌شناسی و مبانی و روش‌های تعلیم و تربیت اسلامی توجه شود تا از آسیب‌های متداول در جریان نخبه‌پروری مصون بمانند.

۱۱- از آنجا که شناسایی و هدایت دانش‌آموزان مستعد در محیط تحصیلی معمول آنها انجام می‌پذیرد، معلمان و دیگر عوامل آموزشی و تربیتی مدرسه باید صلاحیت‌های تحصیلی و حرفه‌ای لازم را دارا باشند و قبل از شروع همکاری و در ادامه آن از آموزش‌ها و مشاورت‌های خاص بهره‌مند شوند.

۱۲- امور مربوط به طرح باید در چارچوب مأموریت‌ها، وظایف، ساختارها و سازوکارهای اصلی و جاری آموزش و پرورش کشور نهادینه شود و به‌عنوان فعالیت‌های اضافی و جنبی در نیاید.

ماده ۵- ارکان

- ۱- شورای راهبری طرح شهاب در بنیاد ملی نخبگان
- ۲- ستاد مرکزی اجرایی در حوزه ستادی وزارت آموزش و پرورش
- ۳- ستاد اجرایی استانی طرح شهاب در اداره کل آموزش و پرورش هر استان

ماده ۶- شورای راهبری طرح شهاب در بنیاد ملی نخبگان

۶-۱- اعضای شورای راهبری:

- ۱- معاون مستعدان بنیاد ملی نخبگان (رئیس شورا)
- ۲- رئیس ستاد مرکزی اجرایی در وزارت آموزش و پرورش
- ۳- مدیرکل دفتر شناسایی و هدایت مستعدان (دبیر شورا)
- ۴- پنج تن از صاحب‌نظران تعلیم و تربیت و امور نخبگان — که یک تن از آنان از شخصیت‌های حوزوی و یک تن از میان زنان باشد — به پیشنهاد مشترک دو عضو مذکور در بندهای ۱ و ۲ و تأیید بنیاد ملی نخبگان

تبصره: در موارد رأی گیری در شورا، چنانچه آرا به تعداد برابر بود، رأی رئیس شورا ملاک تصمیم می باشد.

۶-۲- وظایف شورای راهبری:

- ۱- تدوین و تصویب سیاست ها و برنامه های راهبری طرح شهاب و ارائه به بنیاد ملی نخبگان
- ۲- تصویب برنامه های سالانه و اعتبارات مورد نیاز برای اجرای آنها
- ۳- نظارت و ارزیابی مستمر بر اجرای طرح به منظور تحقق مأموریت و اهداف طرح و اصول حاکم بر برنامه ها

ماده ۷- ستاد مرکزی اجرایی در وزارت آموزش و پرورش

۷-۱- اعضای ستاد مرکزی:

- ۱- رئیس مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش پژوهان جوان (رئیس ستاد)
- ۲- معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش
- ۳- معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش
- ۴- معاون پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش
- ۵- دو نفر از صاحب نظران تعلیم و تربیت به انتخاب رئیس ستاد و تأیید بنیاد ملی نخبگان
- ۶- دو نفر از صاحب نظران امور نخبگان به انتخاب بنیاد ملی نخبگان
- ۷- مدیرکل دفتر شناسایی و هدایت مستعدان بنیاد ملی نخبگان
- ۸- معاون تخصصی مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش پژوهان جوان وزارت آموزش و پرورش (دبیر ستاد)

تبصره: یک تن از اعضای بندهای ۵ و ۶ از میان شخصیت های حوزوی و یک تن از میان زنان انتخاب می شوند.

۷-۲- وظایف ستاد مرکزی:

- ۱- تعیین وظایف دائمی واحدهای مختلف آموزش و پرورش و سازوکارهای لازم برای اجرای طرح و پیشنهاد آن به وزیر آموزش و پرورش جهت تصویب و ابلاغ
- ۲- تهیه برنامه‌های سالانه و برآورد بودجه مورد نیاز و پیشنهاد به شورای راهبری طرح برای تصویب و پی‌گیری تأمین و تخصیص بودجه
- ۳- تدوین و تصویب برنامه‌های اجرایی در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های ابلاغی شورای راهبری طرح
- ۴- مدیریت و راهبری امور مربوط به طرح در وزارت آموزش و پرورش در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های مصوب شورای راهبری طرح
- ۵- هماهنگی با حوزه‌های مختلف در وزارت آموزش و پرورش و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط
- ۶- نظارت بر حسن جریان امور و اجرای دقیق سیاست‌ها و برنامه‌های مصوب شورای راهبری طرح و ابلاغیه‌های ستاد مرکزی اجرایی در استان‌ها
- ۷- تدوین برنامه ارزیابی عملکرد واحدهای اجرایی و عملیاتی و ابلاغ آن به ستادهای اجرایی استانی جهت اجرا و اعلام نتایج
- ۸- برنامه‌ریزی برای بهره‌گیری از ظرفیت و توانمندی معلمان در جهت تحقق اهداف طرح، از طریق طراحی و تدوین برنامه‌های ویژه آموزش معلمان و ارزش‌یابی از خدمات و فعالیت‌های آنان

ماده ۸- ستاد اجرایی استانی طرح شهاب

۸-۱- اعضای ستاد اجرایی استانی:

- ۱- مدیرکل آموزش و پرورش استان (رئیس ستاد)
- ۲- رئیس بنیاد نخبگان استان (نایب‌رئیس ستاد)
- ۳- معاونان آموزشی و پرورشی اداره کل آموزش و پرورش استان
- ۴- دو نفر از صاحب‌نظران تعلیم و تربیت به پیشنهاد رئیس ستاد استانی و تأیید رئیس ستاد مرکزی
- ۵- دو نفر از صاحب‌نظران امور نخبگان به انتخاب بنیاد نخبگان استان

۶- معاون بنیاد نخبگان استان

۷- رئیس اداره استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان (دبیر ستاد)

تبصره ۱: یک تن از اعضای بندهای ۴ و ۵ از میان شخصیت‌های حوزوی استان و یک تن از میان زنان استان انتخاب می‌شوند.

تبصره ۲: ابلاغ رئیس و نایب‌رئیس ستاد استانی توسط رئیس ستاد مرکزی و ابلاغ دیگر اعضا توسط رئیس ستاد استانی با تأکید بر ضرورت اهتمام به اجرای مطلوب این طرح مهم و تعامل سازنده دو نهاد صادر خواهد شد.

۸-۲- وظایف ستاد اجرایی استانی:

۱- برنامه‌ریزی برای اجرای مصوبات و ابلاغیه‌های ستاد اجرایی مرکزی و تعیین وظایف واحدهای مختلف آموزش و پرورش استان در اجرای طرح

۲- بهره‌گیری از متخصصان و مراکز تخصصی مربوط برای ارتقای دانش و مهارت‌های معلمان در شناسایی و حمایت دانش‌آموزان دارای استعداد برتر

۳- برنامه‌ریزی و هماهنگی برای استفاده دانش‌آموزان دارای استعداد برتر از امکانات مراکز علمی و تحقیقی محلی

۴- جذب و سازمان‌دهی استادان، معلمان و صاحب‌نظران خبره برای حمایت علمی، تربیتی و معنوی از دانش‌آموزان تحت پوشش

۵- نظارت مستمر بر فرایندهای شناسایی، جذب و پشتیبانی دانش‌آموزان دارای استعداد برتر در سطح استان و هدایت آن

ماده ۹- نحوه تأمین اعتبارات و منابع مالی مورد نیاز

بودجه فعالیت‌های موظف شورای راهبری طرح از سوی بنیاد ملی نخبگان تأمین می‌شود. برنامه‌های طرح به صورت وظایف معمول واحدهای وزارت آموزش و پرورش تدوین خواهد شد و با استفاده از بودجه‌های جاری آن وزارتخانه به اجرا در خواهد آمد.

اعتبارات و منابع مالی لازم برای اجرای آن دسته از برنامه‌ها و فعالیت‌های این طرح که خارج از روال موجود آموزش و پرورش در زمان ابلاغ این طرح است، در سال اول اجرا، با کمک بنیاد ملی نخبگان تأمین و به منظور اجرای طرح به آموزش و پرورش تخصیص می‌گردد. این اعتبارات در سال‌های بعد در بودجه‌های سالانه وزارت آموزش و پرورش به منظور اجرای طرح لحاظ خواهد شد و با تأیید شورای راهبری طرح و ابلاغ بنیاد ملی نخبگان تخصیص خواهد یافت.

ماده ۱۰- اصلاحیه این طرح، مشتمل بر ۱۰ ماده و ۴ تبصره، وفق مصوبه هشتاد و یکمین جلسه کمیسیون دائمی هیئت امنای بنیاد ملی نخبگان مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۵ به تصویب رسید و از تاریخ تصویب، قابل اجرا است.